

→ MAKING PLACES

СЕДМО БИЈЕНАЛЕ ЕВРОПСКИХ ГРАДОВА И ГРАДСКИХ УРБАНИСТА

одржано од 21-23 јуна 2007. године у Будимпешти, Мађарска

Мађарско Удружење за урбано планирање (Hungarian Society for Urban Planning) је било домаћин Седмог бијенала европских градова и урбаниста (7th Biennial of European Towns and Town Planners), које је одржано од 21-23 јуна 2007. године у Будимпешти. На скупу, који се одржавао у Конгресном центру Европа (Europa Congress Center), презентовани су радови десет међународно признатих архитеката урбаниста из Европе, Америке и Аустралије. Поред презентација у оквиру конгресног центра, програм се одвијао кроз мобилне радионице (обилазак одабраних локација), изложбе и дружења. Идеја је била да се старе и нове колеге из Европе и прекоморских земаља окупе и размене своја искуства из ове области.

Теме које су презентоване у оквиру овог скупа под називом Making Places су се односиле на примењено искуство и улогу коју урбано планирање има у формирању градова 21 века. Идеја је да Европски градови морају имати водећу улогу у правцу интензивирања глобалног такмичарског духа кроз подржавање својих атрактивности и различитости са уважавањем историјског наслеђа. Урбанисти морају имати кључну улогу у оквиру „ренесансног” препорода европских градова са фокусирањем на квалитету урбаног живота, културе и места. Најскорији званични документ (Leipzig Charter) донет од стране Европског министарства за урбани развој, такође потенцира важност интеграције примењене урбанистичке праксе у функцији осмишљавања високо квалитетних јавних простора.

Овај скуп је отворио председавајући Организационог комитета бијенала, Tamas Lukovich и Председник Мађарског удружења за урбано планирање, Gabor Aczel.

Будимпешта

Будимпешта је настала 1873. године када су се ујединила три суседна града, Пешта, Буда и Обуда. Данашња престоница Будимпешта је подељена реком Дунав на два дела: Пешту и Буду, што јој даје основни карактер. Оба града садрже хомогене целине из различитог градитељског периода као што су ископине из Римског доба, доминантну Тврђаву грађену у готском и барокном стилу, Хабзбуршку цитаделу, зграде грађене на прелазу векова у стилу еkleктицизма од стране новопридошлих становника. Равничарска источна обала Дунава је Пешта, са најзначајнијим објектом из периода 19-ог века - Парламентом, Тргом хероја, Андраши булеваром итд. Овај део града је значајан административни и трговачки центар целе земље.

У току трајања петодневног скупа на коме је учествовала наша група из Урбанистичког завода Београда, имале смо прилику да свакодневно одаберемо по једну радионицу на којој бисмо учествовале. Радионице су биле распоређене по темама тако да је било могуће у току дана обићи минибусом по две локације од могућих десетак. Свака од предложених радионица односно локација као и свака од и тема, које су оне покривале, била је оригинална прича за себе. На жалост, физички није било могуће покривати све теме, тако да смо се као

група из Србије међусобно поделили и обишли више различитих интересантних делова Будимпеште и њених знаменитости.

Морам да напоменем да је у време нашег боравка у Будимпешти била незапамћена врућина где је температура ваздуха износила и до 45% С. И поред ове елементарне тешкоће са великим одушевљењем смо обилазили понуђене локације као што су Jozsefvaros, Corvin -Promenade projekt + Palas of Art, Ferencvaros rehabilitation program, The Szentendre Skanzen, The North Pest development corridor, The Jewish Quarter, Convertid Industrial sites in Inner Buda -Millenaris Park area and Mom Park, Kobanya redevelopment and Papp Laszlo Sportarena, Typical Neighbourhoods along Üllöi Road, Werwkle housing estate, Bauhaus Architectur and Hungarian Art Nouveau, Graphisoft Park + Gas Factory, Comunist theme Park and The House of terror Museum, millennium Complexs, City Park and архитект Kos Karoly Walk.

Активности у радионицама

Најинтересантнија радионица, а која по свом садржају може бити препознатљива у Београду, односно у земљама у транзицији каква је била и још увек је Мађарска, је Workshop В - Ferencvaros rehabilitation program + Palace of Arts.

Програм рехабилитације градског подручја Ференцварош (www.ferencvaros.hu/rehab.php)

У току 20-ог века, историјски део старе Пеште, у непосредној близини Великог Булевару, постао је у социјалном као и у физичком погледу у великој мери деградиран. У периоду од 1990-те и даље, подручје Ференцвароша је имало најнижи социјални статус у граду (односи се на социјални ниво становника).

Програм урбане рехабилитације, у циљу заштите постојећих вредности подручја, је спровођен са великом пажњом кроз дужи период развојне стратегије од стране агенције за развој. Програм је финансијски такође подржан од стране Будимпештанског градског Савета и од стране EU Structural Funds.

Половина од 44 блока у овом кварту је обновљена током последњих 15 година. Густо насељени стамбени блокови заједно са реновираним објектима и новоизграђеним стамбеним ламелама, скривају у својој унутрашњости полујавне уређене вртове и паркове са дечијим игралиштима. У току овог програма посебно су обрађени и уређени јавни простори, који су добили поред примарне обнове и један нови степен атрактивности кроз садржаје као што су пешачке улице са ресторанима, отвореним баштама, парковима, фонтанама... Овим интервенцијама дошло се до веома позитивних резултата који су подигли цену некретнина на подручју. Доселило се доста младих образованих становника чиме је побољшана социјална структура, а тиме и начин и квалитет живота.

Интересантни су примери где се реконструкција стамбених зграда које су у власништву града финансира од стране градске управе, а по окончању реконструкције даје се могућност повратка претходним станарима у реновирану зграду. Тада станари градским властима плаћају реалну цену изнајмљивања. Ови станови нису предвиђени за откуп већ увек остају у власништву града који убире приход од рентирања.

Palace of Arts (www.mupa.hu)

Обнављањем 150-годишње расправе о потреби грађана за Палатом уметности допринело се изградњи једна од најмодернијих Палата уметности у Европи. Ова јединствена институција од великог је значаја за очување и развој националног културног идентитета Мађара. Такође се постојењем ове институције створила обавеза да се кроз програмске активности, грађанима приближе богатства различитих култура. Палата уметности својом импресивном архитектуром представља инвестицију створену како за садашњост тако и за будућност. То је објекат где традиција и авангарда могу коезистирати и у интеракцији освежавати уметнички доживљај. Зграда је дизајнирана уз примену технологије 21 века омогућавајући поставке свих видова уметничког изражавања. Базирана на програму урбане ревитализације и развоја, ова архитектонска грађевина са својим мултикултуралним догађањима вратила је живот у област Ференцвароша уз обале Дунава. Палата (са укупном површином од преко 10.000м²) садржи концертну салу са акустиком која је водећа у свету, музички театар, и изложбenu галерију. Како је у непосредном суседству Национални театар, ова два објекта са планираним Конгресним центром у будућности чиниће Миленијумски градски центар.

Кроз објекат Палате уметности нашу групу је провео водећи архитекта који је радио на њеној изградњи Gabor Zaboki. Информације које смо добили од директног учесника у изградњи су интересантне са становишта урбанизма. Сама локација Палате је у непосредном контакту са јаком ауто страдом, испод ње пролази метро линија тако да је велики утицај вибрација и буке. Овај проблем је пројектом превазиђен тако што је фактички формирана зграда у згради. Спољашња фасадна конструкција је независно постављена у односу на концертне сале унутар ње. За концертне сале формирана је такозвана „пливајућа” подлога која ублажава вибрације игибања, а звучна изолација је постигнута посебним омотачем тако да се има утисак да је објекат унутар објекта.

У току обиласка презентоване су могућности које има концертна сала, а односе се на прилагођавање функционалним потребама одређене представе. За балет на пример позорница се може проширивати, за концерте плафони и зидови се померају или ротирају под одређеним углом и тиме се постиже најоптималнији простор без великих интервенција.

Учешће на овом Конгресу имало је посебни утицај на нас, који смо суседи Мађарима. Видели смо шта је транзиција допринела у импресивном препороду Будимпеште. Још пуно тога остало је да се у овом граду уради, али евидентно је да је ово град који се пробудо.

Последњи дан боравка се завршио обиласком приобаља Дунава и посетом Сент Андреји. Обишли смо Српске историјске знаменитости које су прича за себе, али о томе неком другом приликом.

■
Жељка Николић, дипл.инж.арх.

Из Урбанистичког завода Београда на овом Бијеналу били су и: Јованка Ђорђевић, Марина Божић, Ениса Латифић, Вера Михаљевић, Љиљана Белош.